

Pål STEIGAN:

KAMP MOT INDUSTRIRASERING

Innledning på RVs arbeiderkonferanse 13. og 14. august

1983

(Med forbehold om mindre endringer.)

1

når børsspekulantene har gode dager og aksjekursene stiger til himmels. De siste månedene har vi fått den ene meldinga etter den andre om at nå, NÅ, går det oppover. Etter at aviser og økonomiske tidsskrifter har bragt den ene krisemeldinga dystre enn den andre i lange tider, så har stemninga slått om. Riktignok våger de ennå ikke å synge "Happy days are here again", men de har i hvert fall begynt å nynne.

Hva skal vi legge i meldingene om oppgangen? Er det en bløff? Eller er det fakta? Har vi som snakker om krise i kapitalismen likevel tatt feil?

Svaret er: sjølsagt måtte det komme en oppgang, like sikkert som at denne oppgangen vil bli avløst av nye nedgangstider. Og like sikkert som at det måtte komme en oppgang, så løser ikke den oppgangen noen av de grunnleggende problemene som har skapt den langvarig krise i kapitalismen. I hele etterkrigstida har konjunktorene svingt med omlag fireårs perioder. Det har de også gjort i hele syttiåra og fram til i dag, og mye tyder på at sånn vil det fortsette helt til det skjer dramatiske og grunnleggende endringer i verden. Men de feite flira til amerikanske børsspekulanter og meldingene om økt etterspørsel, økt bilomsetning, nye ordrer osv. kan ikke endre på det faktum at kapitalismen er inne i sin verste krise på femti år. I en viss forstand kan en si at denne oppgangen som er underveis på lang sikt vil gjøre den egentlige krise enda djupere og mer alvorlig. Grunnen er at den lavkonjunktoren som vi har opplevd i et par år og som vi ennå er inne i, ikke har løst noen av de store problemene for den moderne kapitalismen. Kapitalismen skyver bare problemene foran seg og vil møte dem med

enda større tyngde ved neste korsvei.

2

For å skjønne det må vi se hele etterkrigstida i fugleperspektiv. De første åra etter 2.verdenskrig var prega av gjenoppbygging. Under krigen hadde kapitalismen ødelagt så mye produktivkrefter, så mye kapital at det på nytt blei armslag for ekspansjon. USA hadde dessuten fått nakketak på alle konkurrenter ^{Sine} og kunne skape ^{som senten} et internasjonalt økonomisk system med USA og dollaren som krumtapp.

I de fleste kapitalistiske land blei fagbevegelsen dressert og gjort til en del av systemet. I Norge skjedde det gjennom Fellesprogrammet der partiene og fagbevegelsen forplikta seg til å stille den kapitalistiske lønnsomheten, produktiviteten i første rekke. Som betaling skulle arbeiderklassen få et system med sosial trygghet og full sysselsetting.

Med dette utgangspunktet fikk vi ei økonomisk oppgangstid som varte i vel 25 år, fra 1945 til begynnelsen av 70-tallet. I ei sånn tid var det sjølsagt ingen stor innrømmelse fra kapitalen å love høy sysselsetting. Den generelle oppgangen gjorde at kapitalen hele tida hadde bruk for arbeidskraft, så sysselsettinga ville uansett blitt høy. Det var heller ikke så uselvisk og nestekjærlig som festtalene gir inntrykk av. Allerede den tyske jernkansler Bismarck hadde skjont at "en mann som kan se fram mot en trygg alderdom er lettere å manipulere". Det var hans kyniske grunn til innføre trygdeordninger. Etterkommerne hans var ikke like freidige i begrunnelsen, men oppnådde det Bismarck tok sikte på: klassefred.

Men alt har en ende, *sa mannen, han slo i hjel mer.*

USA tapte krigene i Indo-Kina og møtte samtidig hard konkurranse fra andre kapitalistiske land. Dessuten var gjenoppbygginga leffelig, og det begynte å

3

mer profitt, bedre maskiner for å tyne mer produktivitet ut av arbeidskrafta hadde ført til at det faktisk blei for mye kapital. Og markedene hadde jo slett ikke vokst slik kapitalen hadde vokst, og det var flere om beinet. Altså kom den første knekken. Fra begynnelsen av syttitallet var den generelle oppgangen i kapitalismen slutt. Veksten flata ut og på slutten av syttitallet blei vekst erstatta med nullvekst og nedgang for mange økonomier. Arbeidsløshet gikk i været som en rakett. 18 millioner i 1975 og 32 millioner i dag. Svære industribedrifter blei lagt ned, de største bankene i verden balanserte på kanten av stupet fordi den tredje verden er blitt så neddynga i gjeld til de samme bankene at det ikke er snakk om å betale tilbake.

Dette bildet kunne vi supplere i langt større detalj. Men det er ikke nødvendig. Vi kjenner det alle sammen. Drømmen om den krisefrie kapitalismen er knust og nå drøfter de borgerlige økonomene og politikerne hvordan kapitalen skal velte byrdene av krisa over på andre, dvs. det arbeidende folket, andre kapitalistiske land, massene i den tredje verden osv.

I etterkrigstida har de kapitalistiske landa truidd at det var mulig for den kapitalistiske staten å løse kriseproblemene ved simpelthen å skape kunstig etterspørsel. Staten kjøper varer og tjenester og får dermed hjula i gang. Alle kapitalistiske land har sverget til det evangeliet og statskapitalismen har utvikla seg sprangarta. Men den nye krisa i kapitalismen viser til alt overmål at dette er en falsk løsning. Keynesianismen løser ikke kapitalismens grunnleggende problemer, problemet med å sikre stadig mer profitt, problemet med at nettopp profittjakt skaper de problemene som fører til krise. Den skyver bare problemene foran seg. Dette viser seg nå med all ønskelig klarhet. Kapitalismens strategier

er derfor på vill jakt etter andre måter å løse problemene på. Og middelet de griper til er i prinsippet det samme som det som blei forkasta for femti år sid. De griper tilbake til tradisjonell kapitalistisk politikk fra 1920-åra med å skjære ned på offentlige utgifter, øke arbeidsløsheten osv. Kort sagt den politikken som gikk så dundrende fiasko med krisa i trettiåra. I alle utvikla industriland griper storfinansens og dens regjeringer, uavhengig av partifarge, til den samme politikken. Enten det er Reagan i USA eller Mitterand i Frankrike så er det bare en gradforskjell på politikken deres og ingen prinsippforskjell.

5

Den dråpen som fikk begeret til å flyte over, det som ga oss en så kraftig tupp bak at vi tok initiativet til denne konferansen var innstillinga fra det såkalte Industristedsutvalget, Offentlig Utredning nr. 10, 1983, eller altså Buvik-utvalgets innstilling. Og det var ikke en hvilken som helst dråpe eller et hvilket som helst spark. Buvikutvalget er, som vi skal komme tilbake til, en strategi for en gigantisk strukturasjonalisering og nedlegging av industri- distrikts-Norge. Men den kommer ikke aleine.

Buvik-utvalget er et av de foreløpig siste utspilla i en hel serie fra borgerskapet. Vi har hatt Industri- forbundets utspill i fjor med å ville legge ned det meste av sosiale goder her i landet og fjerne alle hindringer for en uhemma ^{utbygging.} Vi har hatt Lied-utvalgets innstilli

for noen år tilbake. For ikke å snakke om at vi hadde Ulveseth-utvalget i 1978 som ville redusere tallet på verftsarbeidere til 14000. Nå er situasjonen den at antall ansatte i nybygging av skip er redusert fra 15000 til 4000 på ni år. Det dreier seg om Norge fortsatt skal bygge skip i det hele tatt. Skipsbyggingsmiljøet i Norge er i ferd med å bli rasert. Vi har Hermod Skånlands stadige agitasjon for økt utbygging og ikke minst har vi hatt Finn Lieds utspill om konsensus eller nasjonal samling om konkurransevnen.

Det alle disse utspilla har felles er at de har skjønt det som Finn Lied sier på en nokså poengtert måte: Verden blir ikke hva den var. Eller for å si det med mine ord: Oppgangstida for kapitalismen er slutt. Perioden med vekst da de kapitalistiske landa kunne vokse forholdsvis fredelig side om side og attpåtil innrømme arbeiderklassen en viss sosial sikkerhet, en viss økning av levestandarden osv., denne perioden er slutt. Nå er det den sterkeste rett.

Når vi angriper Buvik-utvalget, Finn Lied og
Industriforbundet, når vi fordømmer Præsthus og Willoch,
så er det ikke fordi vi i hovedsak mener at de tar feil
av situasjonen. Vi angriper dem ikke fordi vi mener at
de i hovedsak smører på med for svarte farger, eller fordi
vi mener at det finnes kriseløsninger innafor kapitalismen
som vi vil foreslå som alternativ.

(L)

Nei, når vi angriper Buvik og Willoch og Lied og
Industriforbundet og Brundtland og Førde så er det fordi
vi tar en stikk motsatt klassestandpunkt av det de gjør.
DE er opptatt av hvordan de skal sikre kapitalismens
fortsatte utvikling, sikre profitten, på bekostning av
det arbeidende folket. VI er opptatt av hvordan vi skal
styrte kapitalismen og erstatte den med et økonomisk
system uten utbytting og arbeidsløshet. Og på kort sikt
er vi opptatt av hvordan vi skal kjempe mot at virkningene
av den økonomiske krisa blir velta over på arbeidsfolk
og kjempe en helt annen forsvarskamp.

Det er et faktum at kapitalismen er inne i ei om-
fattende krise. Det er et faktum at svært mange bedrifter
og bransjer er eller vil bli ulønnsomme - fra en kapital-
istisk synsvinkel. Det er et faktum at norsk kapital
taper markedsandeler i forhold til noen andre land.
Det er et faktum at det står et valg mellom sosiale goder
og sikring av profitten.

Hvis en tar kapitalens synspunkt vil en derfor
komme til at det er riktig å legge ned industristeder,
at det er riktig å rasere helsevesenet, at det er riktig å
skjære ned lønningene. Ja fra kapitalens synspunkt er
ikke dette en gang nok. For å sikre profitten til norsk
kapital er det viktig at norsk kapital slår ut annen
kapital i konkurransen om markedet, og at altså arbeids-
løsheten og krisa i disse landa øker. Så djup som krisa
er trenger ~~kapitalismen~~ faktisk i drastisk ødeleggning av

8

henge med i alles nådeløse kamp mot alle er ikke på høyden. Derfor vil mynighetene skjære og kappe og rasere over en lav sko i det kommende tiåret. Fire prosent arbeidsløshet er ikke noe tak, og ikke ti prosent heller. Og innbill dere ikke at borgerskapet ikke tør å gjøre dette. Innbill dere ikke at borgerskapet ikke våger å legge ned Mo i Rana og Kirkenes. Kanskje ikke dagens politikere tør, men ~~ixsåxfåkkxakaffækkxkæpikakæxægx~~ ~~pækkikækkæxækkækkæx~~ hvis kapitalen trenger ei sånn rasering så skaffer den seg lett nok politikere som tør.

Det har derfor også gått opp for borgerskapets talsmenn at sjøl et politisk system som er skreddersydd til å gjennomføre en kapitalistisk politikk med en demokratisk maske, kan bli ei hindring for å få gjennomført kapitalens politiske behov. Finn Lied er inne på dette i sin store strategiartikkel i Aftenposten:

"Vi sinkes og forhindres av den rigiditet og manglende mobilitet som er blitt velferdssamfunnets kjennemerke og som kan bli deres akilleshæl."

Lied veit godt at politikken hans er upopulær i folket. Derfor drøfter han hvordan en upopulær politikk skal gjennomføres:

"I demokratiske samfunn med høyt sosialt bevisshetsnivå vil det aldri være mulig å tre omfattende upopulære tiltak ned over hodet på store gjennomorganiserte grupper av folket. Uten en rimelig konsensus vil slike tiltak bare lede til alvorlige sosiale problemer og konflikter uten å løse de økonomiske."

Lied har skjont at de upopulære tiltaka hans vil føre til alvorlige sosiale konflikter - les klassekamp. Vi er

U
samla her for å gi han rett i det.

9
Han har også skjont at det kan bli trøbbel å få disse upopulære tiltaka gjennom i folkevalgte organer. Vi er samla her for å få inn flest mulig RV-representanter i kommunestyre og fylkesting, og jo flere slike folk vi lykkes med å få inn, jo vanskeligere vil det bli for Lied og co å få planene sine gjennom upåakta. Vi skal love at fra vår side vil det ikke bli noen konsensus. Vi skal by de høye herrer så mye ubehageligheter som vi i det hele tatt er i stand til. Og vi vil gjøre nedskjæringsplanene kjent for folk, slik at ikke Lied og hans likesinnede skal lykkes i å ta folk på senga med de upopulære tiltaka sine..

~~Vixækzzamhazpñaxdænnæxkæifæxææ~~

Lokale aksjoner er bra. På denne konferansen er vi samla for å oppsummere erfaringene fra de lokale aksjonene for arbeidsplassene. Men vi er også samla fordi vi har innsett at lokale aksjoner ikke er nok. Nå er det tida for samla, landsomfattende aksjoner.

10

Ingen, og aller minst folk på de ensidige industri-
stedene, vil nekte for at det er problemer i distrikts-
Norge. Tvert i mot. Folk fra utkantene har jo i årevis
prøvd å få myndigheter og politikere til å interessere
seg for disse problemene.

Men hvilke kriterier, hvilken målestokk er det
Buvik-utvalget legger til grunn når det tar opp probleme
på de ensidige industristedene?

Det er jo mange hensyn som kunne vært lagt til
grunn. En kunne lagt vekt på hensynet til bosettinga,
en kunne lagt vekt på behovet for å opprettholde
fiskerinæringa, en kunne lagt vekt på behovet for
en norsk gruvedrift, eller behovet for et norsk jernverk
en kunne tatt utgangspunkt i hensynet til forsynings-
situasjonen. For ikke å snakke om at en kunne pekt på
at industri-distrikts Norge representerer sjølve veven
i det norske samfunnet industrielt og kulturelt. At
kultur, bosetting og mye av det som gjør Norge til en
nasjon henger på denne veven. At det derfor er viktig
å styrke og opprettholde den.

Men nei. Buvik-utvalget legger ett eneste kriterium
til grunn. Det er ett forhold som skal få avgjøre alle
andre spørsmål. Og det er lønnsomhet, altså profitt.
Folkets behov nevnes i en og annen sammenheng. Men det
gjøres hele tida klart at det som avgjør om disse
behova skal dekkes eller ei, vil være tre ting: lønnsom-
het, lønnsomhet og atter lønnsomhet.

For noen tid tilbake hadde Norge besøk av
den fremste representanten for en slik tankegang, nemlig
Milton Friedman. Han mente at hele Nord-Norge måtte
betraktes som et gigantisk underskuddsforetagende, og ha
følgende råd til Norge: Selg hele landsdelen til høyst-
bydende. Buvik-utvalget er forsikligoro med valg av

11

Buvik-utvalget snakker så vakkert om å stimulere nyetableringer og tiltaksarbeid på industristedene. Men ikke før er det sagt, før bukkefoten stikker fram. Det er lønnsomheten som vil avgjøre. Utvalget sier forferdelig lite om hva slags virksomhet som skal sikre jobber i framtida på disse stedene. Det er derfor klart at den omstillinga/nedtrappinga som det snakkes om for mange steder vil bety omstilling til arbeidsløshet og nedtrapping forut for nedlegging.

Sitat: "I enkelte tilfeller vil en slik plan kunne innebære en gradvis tilpasning til en lavere sysselsetting for stedet som helhet." "På særlig isolerte industristeder vil det i spesielle situasjoner kunne være aktuelt å nedbygge hele lokalsamfunnet."

Riktignok pyntes det på med litt forbehold om "særlig isolert" og "enkelte tilfeller". Men når vi tenker på at departementsbyråkrater har lett for å se på alt nord for Sinsenkrysset som utkant og vi ser på de få tilfellene som har vært til behandling hittil, nemlig Tyssedal og Sulis der inntillinga i begge tilfeller, nemlig 100% har vært å legge dem ned, så er det lett å skjønne at det vi har i vente er intet mindre enn ei omfattende rasering av et stort antall lokalsamfunn.

Buvik-utvalget krever at statsbedriftene uten unntak skal være lønnsomme, og blir de ikke det, så må de trappes ned/ legges ned. Det betyr at bedrifter som Norsk Jernverk og A/S Sydvaranger står på svartelista. Det er ingen tvil om at det norske samfunnet trenger disse bedriftene. Men det er heller ingen tvil om at det må et par undre til for at de skal bli lønnsomme i snever betydning. Og undre bør vi ikke stole for mye på, særlig når vi ser at det eneste de som representerer de høyere makter i Norge har fått til for industrisamfunnene er å selge

12

og Jernverket så er det dødsdommen over industribyer som Kirkenes og Mo. Buvik-utvalget sier ikke det med reine ord. Men det er det som er den eneste logiske konsekvensen av den linja de trekker opp. Det er Milton Friedman opp av dage. Selg distrikts-Norge til høystbydende.

For hva er det slags alternativer Buvik har å by på? De snakker om å stimulere det lokale tiltaksarbeidet. For det er nemlig sånn på de ensidige industristedene, iflg. Buvik, at det er et "ugunstig foretakerklima" der, det er en sånn utbredt "mangel på gode idéer". Tenk det, Hedda. Hvis bare folk på Mo viser litt oppfinnsomhet så vil de nok finne på fine erstatninger for Jernverket. For sjøl om byråkratene klandrer lokalsamfunnene for idefattigdom, så har de jo sjøl hatt massevis av spennende ideer for Tyssedal, sånn som tomatdyrking og pølsebu. Så i Mo kan de jo spikke blomsterpinner eller starte surkålkokeri. Det er plenty av muligheter med litt foretakerklima.

Vi burde si som kunsthåndverker Marianne Hølmebakk at nå får vi snu kravet om lønnsomhet den andre veien: La byråkratene leve av å selge talene sine på det frie markedet. Lønnsom drift i Stortingskantina nå!

Som kjent fører alle kapitalistiske land i dag en politikk med å "styrke konkurranseevnen". De satser alle sammen på å selge mer til hverandre og samtidig kjøpe mindre av hverandre. Det er påvist hundrevis av ganger at disse målsetningene er totalt uforenlige. Men la ^{også} ~~oss~~ peke på ~~at~~ ett av de landa som gjennom sin krisepolitikk har oppnådd mest når det gjelder å øke konkurranseevnen, nemlig Danmark. Gjennom harde angrep på lønninger og sosiale ytelser samt flere devalueringer har Danmark oppnådd en konkurransefordel på 19 % i forhold til konkurrentene. På tross av dette ^{i åra 79-81} har det vært umulig for danske myndigheter å påvise noen merkbar forbedring for dansk eksport.

13

Buvik-utvalget er ikke hele borgerskapets strategi for å velte byrdene av krisa over på arbeidsfolk. Det er heller ikke det eneste strategidokumentet av denne typen. Men likevel står det helt sentralt. Det er storkapitalens og Høyres. industristrategi, ei oppfølging og videreutvikling av Lied-utvalget og DNAs langtidsprogram.

Er det noe som stikker ut ei mil i innstillinga så er det linja med å ta kverken på statsbedriftene. Det snakkes stadig om at det er bortkasta penger å opprettholde statsbedrifter som går med underskudd. Som et ekko av Willoch snakker utvalget å få slutt på de store statlige bevilgning til industribedrifter på de ensidige industristedene. Samtidig veit vi at Staten er inne i 1/4 av de 104 stedene, og at nettopp disse bevilgningene har gjort det mulig å opprettholde arbeidsplasser og bosetning der. Nå skal direkte statlig støtte bare gis til omstilling og nedtrapping. Det omstillingsfondet som de skryter av skal brukes til nedskjæring, altså nedlegging av arbeidsplasser.

Dette er fullstendig i tråd med hva industriminister Bratz sa i sommer: "Staten er uegnet til å eie og drive industribedrifter, og departementet arbeider nå med et opplegg for å selge statsbedrifter til private. Så langt det er politisk mulig vil jeg gå inn for at staten skal kvitte seg med hele eierandelen i slike bedrifter." Sa Bratz. Nå har Buvik-utvalget med DNA og LO-representanter og det hele gjort en kjempejobb for å gjøre strategien til Bratz politisk mulig.

Dette betyr ikke at statsmonopolkapitalismen vil bli bygd ned. Høyre er også et statskapitalistisk parti. Men vi vil få en enda mer strømlinjeforma og mer aggressiv statskapitalisme.

Buvik-utvalget gir bedriftene klar beskjed om at sosiale og distriktsmessige hensyn ikke spiller noen rolle. De har å drive lønnsomt også vis det betyr nedtrapping/nedlegging og til og med lokale innføring av hele lokalbefolkning.

14

Bedriftene får klar beskjed om at de bør å øke lønnsomheten ved å angripe lønningene. På dette punktet er det nesten som å lese et direktiv fra Norsk Arbeidsgiverforening til medlemsbedriftene. "Ned med lønningene ellers vil vi straffe dere for deres bløtaktighet"

Buvik-utvalget holder fram to industristeder som eksempel til etterfølgelse, nemlig Rjukan og Jørpeland. Det er svært avslørende og ikke så lite frekt.

Jørpeland ligger jo like ved Stavanger i en region med ganske sterk vekst. Likevel sier Buvik-utvalget sjøl at Jørpeland har tapt 650 arbeidsplasser på omstillinga, og et liknende tall blir oppgitt for Rjukan.

Mange av de som har jobb pendler til Stavanger. Det skal liksom være en modell for distrikts-Norge, hjørnesteinsbedrifter erstattes av småbedrifter, arbeidsløshet og pendling. Klokkelig nok har ikke Buvik-utvalget sagt noe om hvor de vil at folk i Kirkenes skal pendle hen dersom A/S Sydvaranger blir buvika.

Eller Rjukan der befolkninga i årevis har kjempa med ryggen mot veggen for å hindre Hydro og staten i å legge samfunnet øde. Rjukanfolket måtte jo til og med gå til generalstreik for å beholde sjukhuset. Når det fortsatt er liv i Rjukan så er det ikke på grunn av den industripolitikken som Buvik legger opp til, men på tross av den. Da er det ikke lite frekt å bruke Rjukan som reklame for at andre samfunn skal få smake samme medisinen.

Men til og med Buvik må innrømme at det er skår i gleden på modellstedene deres. Det går fram av utvalgets egne tall at Jørpeland har fått et stort antall langtidsledige, ikke minst blant de eldre arbeiderne og at 51% av de som blei omplassert mener at deres totale arbeidssituasjon er blitt forverra. Likevel har Buvik og LO-sekretær Balstad, glem ikke å nevne, anbefalt Jørpeland og Rjukan som eksempel for distrikts-Norge.

15

Buvik-utvalget går sterkt til felts mot ~~æ~~folk på de ensidige industristedene som er bygd opp omkring kraftkrevende industri. For etter Buviks mening lider disse folka av den tvangsforestillinga at krafta tilhører dem. Dette må det bli slutt på sier Buvik, i samfunnets navn. Men det Buvik ikke sier er at det er krafta som er sjølve livsgrunnlaget for disse stedene. Det er nettopp på grunn av krafta de blei bygd. Tar staten og kapitalen krafta fra dem så har de tatt livet av dem også. Derfor er det god grunn til at folk på disse stedene ser krafta som si. Det er latterlig å stille dette opp mot behovet for kraft i resten av Norge. Norge er uhyre privilegert fra naturens side når det gjelder kraft og energi. Det er ikke noe mosetningsforhold mellom behovet for strøm til komfyrene i Oslo og Tyssedalfolkets krav på krafta. Dessuten skjer den nye teknologiske revolusjonen ikke innafor energi- og kraftkrevende industri, men tvert om innafor teknologi som bruker lite kraft og som sjøl vil redusere kraftbehovet. Derfor er det ingen grunn til å la seg bløffe av at Buvik plutselig tar på seg ei maske av "samfunnsinteresser". Et utvalg som til de grader setter samfunnsinteresser til side for den reine og uforfalska profittens sak er bare i stand til å bruke samfunnsinteresser som et påskudd. Det vert aldri folk av grisen, som det heter. Bak maska er det i virkeligheten snakk om at de store monopolene ønsker å ta Tyssedal-kraft og annen kraft for å kunne konsentrere kapitalen andre steder.

15b

Hvorfor er kapitalisten Staten så grassat mot å bygge aluminiumsverk i Tyssedal? Svaret er enkelt: statssekretær Ingebrigtsen gir det sjøl til Aftenposten: det vil gi større avkastning på investert kapital å ruste opp ett av de eksisterende verkene enn å bygge nytt i Tyssedal! - og det til tross for at deres egne utredninger i den siste stortingsmeldinga til behandlinga 9. juni sa at et nytt verk ville gi ei avkastning på 20 %. - 20 % er ikke nok, det gir ikke maksimal profitt. Hvis de kan investere kapitalen, og altså bruke krafta et annet sted og oppnå 25 %, ja da har statskapitalistene et regnestykke som sier at 20 % gevinst i Tyssedal egentlig må sees på som 5 % tap. Sånn er monopolkapitalismen.

16

Videre gjør Buvik-utvalget en del tjuvtriks for å utvide på papiret sukke den bitre pillen. En av triksa er å ~~definere~~ en del industristeder i nærheten av de ensidige innsuttristedene. Dermed kan man legge ned arbeidsplassene på det ensidige innsuttristedet og si til folk at det ikke er noe farlig med dem for de kan skaffe seg jobb på et større sted som ikke er så altfor langt unna. Denne bløffen er tynnere enn en Olsen-driver. Det alle veit er jo at det også skjer nedlegging på de flersidige industristedene eller i hvert fall nedtrapping av tallet på arbeidsplasser. Det er bare noen ganske få steder i hele landet som har en sånn vekst at det kan være noe virkelig alternativ. Og flertallet av de ensidige industristedene ligger haugveis av mil fra et sånt sted. Hvis Buvik-utvalget forsetter med sånne definisjoner blir snart Stavanger verdens største by, i hvert fall i utstrekning.

Vi behøver ikke male han tykke på veggen for å få fram konsekvensene av Buvik-utvalget på den kommunale økonomien rundt omkring i distrikts-Norge. Det står med klare tall i utvalgets egne tabeller. Kommunene er blitt spurt om hva de mener vil bli konsekvensen av en nedtrapping av hjørnesteinsbedriften. Det er oppsiktsvekkende at hele 2/3 av kommunene mener at så lite som under 10 % reduksjon vil bli problematisk for kommunen. Og hvis vi går opp til en Jørpeland-dimensjon med inntil 50 % reduksjon av hjørnestein bedriften, så er det 82% av kommunene som mener at situasjonen vil bli katastrofal. Legg merke til at det ikke er RV som har dratt fram ordet katastrofe for å smøre tjukt på i en valgkamp. Det står å lese i en knusktørr offentlig utredning som anbefaler en politikk overfor distrikts-Norge som de kommunale representatene for det samme distrikts-Norge mener vil få katastrofale virkninger for lokalsamfunnet.

17

Representantene fra distrikts-kommunene hadde sikkert skattegrunnlaget og kommuneøkonomien i tankene da de brukte ordet katastrofe. Men det er også dekkende i en videre sammenheng.

Norge har en helt spesiell bosetnings- og næringsstruktur. Industripolitikk og distriktpolitikk er så tett sammenvevd at de ikke kan skilles fra hverandre. Det er denne veven Buvik-utvalget nå går til frontalangrep på for å rive opp. Men dermed rammes også noe ganske nye mer enn enkeltbedrifter. Bosetningsmønsteret og næringsgrunnlaget i distrikts-Norge har til de grader prega kultur, språk og samkvemmet mellom folk i dette landet, at vi godt kan si at det er det kulturelle nervesystemet i Norge som nå står i fare. Mye av det som gir folk sjøllitillit, stolthet og solidaritet finner du nettopp i dette kulturelle nervesystemet. I dette nervesystemet vil Høyre, ~~Erstatnings~~ Industriforbundet og Buvik-utvalget nå fare fram som en vanvittig øksemorder. Det er dette som gjør kampen mot den nye industripolitikken til noe langt mer enn et enkeltspørsmål. Det er i virkeligheten akkurat det samme som står på spill nå som sto på spill under EF-kampen. Buvik-utvalget er EF-politikk uten formelt EF-medlemskap.

Derfor er det sjokkerende, om ikke akkurat overraskende hvordan de andre partiene har stilt seg til Buvik-utvalget.

Kristelig Folkeparti og Kjell Magne Bondevik som liksom er så veldig for lokalsamfunna og barnefamilien har jo solgt dem for å få plass ved bordet til Willoch. En hestehandelsminister og kristelig formålsparagrafer for all tenkelig virksomhet er de 10 sølvpengene de fikk for ~~Nå står nye~~ Tyssedal for tur og tusenvis av barnefamilier å selge Sullitjelma og Tyssedal til øvrigheta. ~~Men~~ Judas skal miste levebrød og hjemst. Iskariot hadde i det minste anerkjent til å henge seg etterpå. Det kan vi neppe vent av Bondevik.

18

Senterpartiet som liksom skal være et parti for distrikts-Norge, har sjølsagt ikke verken protestert eller tatt avstand fra regjeringas og Buviks indutripolitikk. De har også fått betaling, så de sier vel ikke mer heller.

SV har jo sagt farvel til arbeiderklassen politisk og ideologisk. De er mer opptatt av frustrasjonene til de mellomlagsintellektuelle enn hva som skjer med arbeiderklassen. Det eneste de har prestert mot Buvik til nå er å lage en flat kopi av ett av Klassekampens midtsideoppslag om saka en måneds tid etter at den sto i Klassekamp

Arbeiderpartiet har ikke kommet med noen offisiell erklæring om Buvik. Men gjennom sine representanter i utvalget, ^{og} gjennom sitt eget langtidsprogram ~~og gjennom~~ ~~ikke gjennom~~ har jo partiet klart signalisert hvor det står hen. Når Arbeiderbladet i går på lederplass kunne rose Akergruppa for å ha lagt ned 5000 arbeidsplasser på en knirkefri måte, så bør det være et klart nok signal om hvor det partiet står.

14
På denne konferansen har vi samla et stort antall faglige tillitsmenn og - kvinner. Fordi dette er en kamp for arbeidsplasser og derfor ei slølsagt kampsak for fagbevegelsen.

Men ingen må tru at kampen mot Buvik og Lied og kompani bare eller i all hovedsak er fagforeningenes sak. ~~Dette er en sak som gjelder~~ Og det er slett ikke bare de mannlige faglige tillitsfolkas sak. Dette er en kamp for lokalsamfunn over hele landet, og derfor også i høy grad en kvinnesak.

For det første er det et stort antall kvinnearbeidsplasser som står på svartelista, arbeidsplasser i fiskeforedling, bekledning og andre næringsgreiner der det er et stort antall kvinnearbeidsplasser. Ofte den eneste arbeidsplassen for kvinner på stedet. Og all erfaring viser at hvis kvinnene mister muligheten til eget, sjølstendig lønna arbeid, så betyr det at kampen for kvinnefrigjøring tar et langt skritt tilbake.

For det andre vil ^{også} nedlegging av mannsdominert industri slå direkte og hardt ned på kvinnene. Skattegrunnlaget i kommunen svikter, dermed ryker arbeidsplasser i helse, sosial og utdanningsvesen. Og det er kvinnearbeidsplasser i stor grad. Og sjølsagt er det gjerne kvinner som har kontorjobber i industrien.

For det tredje: hvis det kommer til nedlegging og folk må pendle, så er det gjerne de sterkeste og faglærte menn som pendler. Kvinnene blir tilbake i et amputert samfunn sammen med menn på trygd, gamle, kvinner utan arbeid og unger. I et sånt samfunn vil kvinnene bære hovedtyngden av de sosiale problemene og kvinnene vil få kasta på seg omsorgsarbeid som kommunene ikke lenger vil betale for. En behøver ikke være spåkone for å slå fast at kampen for daghjem vil stå uhyre uvækt i et sånt samfunn. Kvinnene

bindi til familien.

For det fjerde viser undersøkelser at kvinnene har langt flere band i lokalsamfunnet enn menn gjennom unger, slekt, naboer og andre sosiale band. Hvis mannen tvinges til å flytte for å få annet arbeid må kvinnen flytte med og da rives de banda over. Dette vil ramme kvinner og unger mest.

For det femte sier det seg sjøl at hvis det blir færre jobber for kvinner, så blir det også færre jobber for unge jenter. Når fileten eller bekledninga forsvinner, så forsvinner også de unge jentene fra bygda. Og bygdefolk som har forstand på sånt, de sier at forsvinner ungjentene så flytter mye av bygda.

Og dette er sjølsagt bare de særskilte grunnene til at kvinnene bør være spesielt engasjert i kampen mot Buvik og co. I tillegg kommer alle de argumentene som gjelder for kvinner og menn, bosetning, arbeidsløshet, kultur, osv.

La det derfor fra denne konferansen være klart at den kampen vi skal føre også fra første øyeblikk skal være en kvinnekamp. Erfaringa fra Tyssedal viser at når hele lokalsamfunnet mobiliseres, når kvinner og unger også reiser seg til kamp. Da blir det for alvor fart i sakene. Dette er ikke ment som en forkleinelse mot faglige tillitsmenn. Men vi må innrømme, hvis vi skal være helt ærlige, at disse kvinnfolka som har gått opp på barrikadene for lokalsamfunnet sitt, de er noen strå kvassere, de er mer nådeløse i kritikken av myndigheter og øvrighet og de er ikke lette å vippe av pinnen. Uten dem kan vi like gjerne se kampen som tapt. Men hvis mannfolka i gruva, kvinnfolka på samvirkelaget og unga i skolemusikken står på i hundre så skal det mye til å knække dem.

21

Det er 45 av de ensidige industristedene som har fiske- og fiskeforedling som hovedgrunnlag. Det er industri med et stort antall kvinner, nemlig 41 %, og de aller fleste av disse arbeidsplassene er i Nord-Norge. I alt ca. 4000 arbeidsplasser for kvinner, og disse 400 utgjør dessuten en femtedel av kvinnearbeidsplassene i nærings- og nytelse.

Kommunene har fått spørsmål om hva som vil bli konsekve av 10 % reduksjon i folketallet. Svarene sier at det vil bety nedskjæring på barnehager, skoler, sjukehus og kommunikasjon. Gjett hvem som vil bli hardest ramma av dette. Ja, ganske riktig: Kvinnene.

24

Det er gjerne xx xxxxxxxxxx gruver og kjemisk industri som har vært oppe i diskusjonen om Buvik-utvalget. Men vi må ikke glemme at den største gruppa blant de 104 industristedene er fiskeforedlingsindustrien. Det er 45 av de 104 og 13 av de 14 i Finnmark. Det er en industri der det er enormt med slitasjeskader, samtidig som bedriftshelsetjenesten er prioritert på bønn.. Det er en industri som gjennomsnittlig har 6 - 8 uker permittering i året og en industri med steinhardt arbeid, ikke minst for kvinnene.

Fiske og Fiskeforedlingsindustrien er livsnerva i store deler av kyst-Norge. På tross av oljealderen er fortsatt fisk og fiskeprodukter en av Norges største eksportartikler, og det på tross av at det sløses voldsomt med råstoffet, at det drives skandaløst liten ferdigforedling i Norge og at det er driyi rovdrift på ei rekke viktige fiskeslag.

Fiskeforedlingsindustrien er et godt ek-sempel på at vi ikke er mot omstilling i seg sjøl, for nettopp i denne industrien er behovet for nyinvesteringer, omlegging av produksjonen, utvikling av nye produkter osv. skrikehøye. Det er til og med laga ei offentlig utredning om dette av Voldnesutvalget (NOU 28:82). De går inn for å øke omsetningsverdien av produksjonen fra fiskeindustrien med 50 % på ti år. Det vil i så fall kreve tilskott til omlegging/modernisering fra staten på en halv milliard de neste 5-8 år. Vi har ingen tru på at slike tilskott vil komme. Når Buvik-utvalget snakker om omstilling/nedtrapping i forhold til disse plassene ligger vekta på nedtrapping for det store flertallet av dem. Skal fiskeriet og fiskeindustrien være liv laga i Norge i framtida, så trengs det en knallhard kamp for å sikre disse lokalsamfunna de nødvendige tilskudda for å skape ei livsdugelig næring. I en verden med hungersnød og knappe ressurser er det eneste solidariske å sørge for at våre omstilling av fiskeindustrien

Det finnes et annet offentlig utvalg som er nært knytta til Buvik-utvalget, og det er Bygdeutvalget, leda av den ikke helt ukjente sosialdemokraten Bjørn Skogstad Aamo. Bygdeutvalget har et mandat som likner til forveksling på Buvikutvalgets. Også det skal vurdere de offentlige støtteordningene med den spesielle merknaden at disse ikke skal øke. Dermed må vi gå utfra at stikkordet for bygdeutvalget også blir ordet lønnsomhet. Utvalget kommer sannsynligvis med sin innstilling i løpet av året, og den innstillinga må sjølsagt vurderes utfra hva utvalget faktisk kommer fram til. Men det må være tillatt å være skeptisk. Særlig når en leser hva utvalgets formann sa i et foredrag på Ås i vår.

Han sier f.eks. at det er en dyr måte å opprettholde bosetninga i Rana på å bruke 4-500 millioner kroner i året på å subsidiere et stålverk som ikke lønner seg. Det er forholdsvis mye billigere å støtte utviklingen av små og mellomstore private bedrifter gjennom distriktpolitiske virkemidler.

Det er første gang jeg har sett en sosialdemokrat med så reine ord si at Jernverket bør legges ned. Samtidig bør en også her merke seg at det er lønnsomhet som ~~er~~ er blitt det nye sosialdemokratiske stikkordet. Skogstad Aamo går Buvik en høy gang i luftige visjoner om småbedrift som skal kunne erstatte Jernverket.

Moralen i denne historien er, for en historie skal jo ha en moral, vi kan alt nå se at det er sparekniven og profitten som vil være ledestjerna for Skogstad Aamo. Tenkninga som legger opp til å slakte 104 ensidige industristeder skal overføres til bygdene, til jordbruk og andre bygdenæringer. Det kan det aldri komme noe godt ut av. Dessuten er det all grunn til å vente at vanlige bønder og småbrukere vil bli satt opp mot industriarbeiderne på klassisk splitt-og-hersk maner. Til bøndene: dere kan ikke få penger for penga må sikre industriarbeidsplassene. Til industriarbeiderne: dere kan ikke få noe, for penga må gå til å sikre landbruket.

Hvis dette blir situasjonen, og det virker som et sikkert tips at det blir, så blir vi nødt til å reise DNAs gamle parole by og land hand i hand. Arbeidsfolk i landkommunene og industristedene må stå skulder ved skulder mot kapitalens storoffensiv.

24

Krisetid og angrep på demokratiske rettigheter har alltid vært to huer på samme troll. De borgerlige strateger sier nå ganske rett ut at de demokratiske rettighetene er en plage for dem i deres kamp for å rasere arbeidsplassene. Finn Lied det, og Buvikutvalget sier det. Buvik-utvalget snakker f.eks. om behovet for å unngå "de mest sprikende ytterpunkter i den kommende politiske debatt". De er kort og godt redde for at folk på de ensidige industriplassene skal komme med så unyanserte og ytterliggående standpunkter som nei til rasering av hjemplassen vår. Og hvis det blir alvor av antydningene om å legge ned Jernverket, så skjønner nok kapitalen at det ikke lar seg gjøre uten ei mer omfattende krenking av demokratiske rettigheter, tramping på fagforeningsfriheten og knebling av ytrings-friheten.

Alt i Buvikutvalgets innstilling finner vi angrepet på fagforeningene. Det stilles som et krav til klubber og foreninger på de bedriftene som skal få støtte i framtida at de inngår en avtale om "styring av lønnsutviklingen", med andre ord at de sier fra seg retten til å føre lønnskamp. At en sekretær i Landsorganisasjonen skriver under på et sånt forslag om gjeninnføring av husmannsvesen er i seg sjøl en skandale. Men ved sia av det er det et varsel om hva vi har i vente.

Ta en titt utafør steinrøysa. I Statene finnes det egne firmaer som har spesialisert seg på å knekke fagforen-ene. På British Leyland i England har fagforeningene blitt trakkå på så de har mista mange av mulighetene sine. I Vest-Tyskland forberedés det lover for ei drastisk innskrenking av demonstrasjonsfriheten og i Danmark diskut folketingspolitikere politiets rett til å drepe folk etter at purken hadde slått ihjel en vergeløs fremmedarbeider. Det skjorper seg rundt for folk. Finn Lied har helt rett.

25

Norge kommer heller ikke til å fortsette å være en idyllisk andedam. Det Finn Lied legger opp til er et korporativt samfunn med en knebla og umyndiggjort arbeiderklasse, og han taler ikke på egne vegne. Han taler på vegne av den klassen han tilhører, de forente norske kapitalister og statskapitalister og på vegne av det partiet han tilhører, det kongelige norske arbeiderparti

26

I de mest utvikla kapitalistiske landa har det skjedd ei klar nedbygging av tallet på industriarbeisplasser. For å holde profitten oppe forsøker kapitalistene å erstatte levende menneskelig arbeid med maskiner. Ikke minst har innføringa av datateknologi, av industriroboter og annen dataautomatikk gjort dette mulig i stort omfang. Dels blir også industri nedlagt og flytta til deler av verden der arbeidskrafta er billigere og de sosiale utgiftene små. De siste få åra har noen millioner arbeidsplasser i USA forsvinni på denne måten.

I Norge var tallet på industriarbeidere det høyeste noen sinne på midten av syttitallet. Men siden da har tusenvis av industriarbeidsplasser forsvinni. I Oslo forsvant 1/3 av arbeidsplassene i industri, bygg og anlegg fra 1970 til 1980. Og de utgjorde bare 16% av de sysselsatte. Hvis dere lurar på hvorfor Oslo er en borgerlig by, så.... satte. Og dette var vel og merke før Nyland, før Jøtul og før krisa satte inn for alvor. Dette har foregått uten at Landsorganisasjonen har lagt to pinner i kors for å demme opp for utviklinga. Derfor er det på høy tid at grunnplanet i fagbevegelsen nå sjøl tar initiativet til en motoffensiv. Vi kan ikke sitte med henda i fanget som passive tilskuere til denne utviklinga. Kampen for industriarbeidsplassene, både i distriktene og i byene, må føres NÅ, og den må føres med stor styrke. ↑

er på konferansen
er vi snakka mye
distriktene, og
d rette. Men
le våre
glige kamerater
a Oslo, Bergen
ondheim vil jeg
: Dette gjelder
ere i akkurat
ke stor grad.
et kan folk her
om jobba på
land eller Jøtul
krefte.

Vi er sjølsagt ikke mot ny teknologi eller at vi ønsker å bevare Norge som et indutrimuseum. Ny teknologi vil føre til ei omforming av arbeiderklassen og vi har sjølsagt ikke noe i mot at møkkete og farlig arbeid blir tatt over av maskiner. MEN vi er mot at store deler av arbeiderklassen skal dankes ut som overflødige. Vi er mot at kapitalen skal ta knekken på en allsidig produksjon her i landet, slik den langt på vei har gjort med tekstilindustri og tekstilindustri. Vi er mot

i denne industrien skal ofres på profittens alter. Vi er mot at Norges ressurser blir lagt brakk, fordi kapitalen finner andre investeringsobjekter som gir mer profitt. Både fiske, gruvedrift og andre næringer står overfor ei sånn rasering på kort sikt. Den tappinga av industriarbeidsplasser som vi nå opplever er ikke først og fremst ei modernisering, det er ei forarming av Norge som nasjon, det er ødelegging av produktivkrefter, det er omstilling, ikke til ny produksjon, men til arbeidsløshet.

Det er kampen for de ensidige industristedene som står i sentrum for denne konferansen. Men like viktig er det å forstå at det også må føres en kamp for arbeidsplassene på de flersidige industristedene. De vil ikke være trua av nedlegging på kort sikt. Men derimot vil de stå overfor det borgerskapet så vakkert kaller "slanking". Denne metoden er blitt så på moten at det virker som om bedriftslederne lider av akutt anorexia. Mønstrer har de fått av det amerikanske McKinsey-rasjonaliseringsfirmaet. Akergruppa la ned mer enn 50 % av sine arbeidsplasser etter denne metoden. Borregaard er ute etter samm oppskrift. Det samme med Norcem.

I kampen mot dette er det på ingen måte tilstrekkelig å vise at produksjonen har høy kvalitet, at det finnes et behov for den, ja det er ikke engang nok å vise at det finnes et marked. Dette har arbeiderne på Jøtul i Oslo bittert fått erfare. De gjorde alt dette, og slo høl i alle de argumentene som konsernledelsen stabla på beina. Og like etter at bedriften blei nedlagt viste det seg da også at det var arbeidernes prognoser og beregninger som holdt stikk. Men for Norcem spilte dette ingen rolle. Der var det bare den maksimale profitten som betydde noe. Alt annet var uvesentlig. Så tru ikke at det skal nytte å overtale monopolkapitalen. Tru heller ikke på DNA eller LO-ledelsen

28

industriminister Lars Skytøen med saka si. De trudde vel at en formann i jern- og metall kunne gi litt støtte til jernarbeidere. Men de fikk det samme svaret der som hos konsernledelsen. Skytøen tvilte aldri på hvem han skulle støtte. Men sjøl om kaksene har steinhjerter som ikke kan smeltes av den mest overbevisende argumentasjon eller av de mest brennheite fakta, så er likevel slikt arbeid verdifullt, det er verdifullt i kampen om opinionen. Det er verdifullt for å vise at det finnes muligheter hvis det hadde vært vilje. Dersom det var behovet som sto i sentrum for samfunnsutviklinga og ikke profitten så kunne alt dette vært gjort. Å vise dette, ikke med fraser men med tall og statistikk det er uhyre viktig.

Jøtul i Oslo var liv laga. Det er malm til fortsatt drift i Sulis. Norge trenger et Jernverk osv. Dette har klubber og tillitsfolk levert tonnevis med argumenter for. Dette gir folket tillit til sine egne krefter. Det viser hva som kunne vært gjort i dette landet dersom det var arbeidsfolk som hadde makta, dersom det var sosialisme og ikke kapitalisme. Men disse utredningene og argumentene kan likevel ikke være en alternativ industripolitikk for et kapitalistisk Norge. For fra en kapitalistisk synsvinkel, fra en synsvinkel der det er bare tre ting som betyr noe, nemlig profitt, profitt og profitt, så har kapitalistene stort sett rett. Derfor må arbeidsfolk ta et helt annet utgangspunkt. Arbeidsfolk kan ikke fortsette å diskutere på kapitalens premisser. Nå som alle fakta viser med all ønskelig tydelighet at det kapitalismen har å by arbeidsfolk er økt utbytting, økt arbeidsløshet, økt under gjking og faenskap, så må arbeidsfolk si klart fra om det ikke er vår oppgave å tørke opp under ei kran so renner. Vi må slå fast

29

kriser som bare vil bli mer og mer ødeleggende for menneskeheten. Det trengs et totalt systemskifte. Det trengs et sosialistisk samfunn der arbeidsfolk har makta og der det er folks og samfunnets behov som styrer produksjonen og ikke profittjakta.

Når vi stiller parolen om et sosialistisk Norge, så er ikke det en luftig utopi. Det er det eneste realistiske svaret på borgerskapets strategi. Et sosialistisk Norge betyr ikke å tre en utenlandsk modell nedover hue på folk flest. Et sosialistisk Norge vil tvert om bygge på skaperkrafta til arbeidsfolk i dette landet. Nettopp derfor vil det være et desentralisert samfunn der samfunn som Tyssedal, Sulis, Kirkenes og Mo vil blomstre. Ikke fordi vi har sagt at disse samfunna til evig tid skal produsere det de gjør i dag. Malm vil ta slutt under sosialismen, også og kanskje blir det nødvendig å finne andre ting å bruke krafta til enn å smelte aluminium. Men den grunnleggende forskjellen ligger i at samfunnet vil ta utgangspunkt i folks behov, behov for hus, mat, klær, mineraler, kraft, osv. og behovet for levende lokalsamfunn og arbeid der folk bor. En planlagt og allsidig utvikling av landet vil ligge til grunn for utviklinga og ikke profittjakt. I et samfunn vil bruksverdien stå i senteret. For kapitalen spiller det ingen rolle at folk har bruk for hus, hvis det ikke gir nok profitt å bygge hus. Da investerer man i noe ganske annet.

I dag framstår det som et problem at datamaskinene tar over stadig flere rutineoppgaver. Det fører til en hær av arbeidsløse. Til at en hel generasjon snart vil møte stengte porter. Men for sosialismen er det helt annerledes. Utgangspunktet vil være: så fjernt som makkete og kjedelig arbeid kan tas over av maskiner, så kan vi bruke mer tid til mer interessant og utviklende arbeid. Vi kan produsere

arbeidstida i takt med den teknologiske utviklinga. Arbeidsfolk som har vart sløyer av maskinen kan endelig få tid til en masse ting som har vært overklassens privilegium, ~~ikke~~ lære seg mer, få armslag til å skape kultur, til å styre samfunnsutviklinga sjøl.

I et sånt samfunn å er det sjølsagt ei framtid for distrikts-Norge. Det er ei framtid for både små og store plasser over hele dette merkelige landet. Å bli kvitt kapitalismens tvangstrøye vil være ei enorm frigjøring av skaperkrafta til arbeidsfolket i dette landet. Har vi ikke kunnskaper, har vi ikke ressurser, har vi ikke massevis av gode ideer om hva vi kunne bruke disse ressursene og kunnskapene til? Jovisst har vi det. Spør folk i Sulis om det er kunnskaper, ressurser eller ideer de mangler. Spør folk i Tyssedal. Spør folk i Kirkenes. De har massevis av kunnskaper, ressurser og ideer. Men de får ikke brukt dem sånn som de vil av den ene grunnen at det er profittinteressene til storkapitalen som bestemmer. Og nå har disse interessene bestemt at disse kunnskapene ressurser og ideene kan kastes på skraphaugen, fordi det er mer penger å tjene helt andre steder. Det er til å bli eitrande forbanna av. Og det skal vi bli. Ikke motløse og deprimerte. Men eitrande forbanna. Nå får det være nok: Nå har kapitalen herja nok med dette landet. Men det er ikke kapitalen sitt land. Det er arbeidsfolk sitt land. I Det er arbeidsfolk i by og bygd som har skapt dette landet og det er de som bryr seg noe om å ta vare på det. Derfor er det nå tide at de også tar makta over sitt eget land.